

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLÈS, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per
drukregel.

TONGEREN, DEN 9 NOVEMBER.

De Banken Langrand, de Bank van Tongeren en de Compagnie Pauwels.

Het zijn toch schuinsche mannen die de liberale gazetten opstellen.

Zij schreeuwen tegen de societeiten Langrand enkel omdat in 't bestuur dezer banken zich eenige katholieke leden bevonden. Maar zij zwijgen over de schandalige bankbreuk der tongersche bank, over het schitterend rapport gemaakt door M. Defastré, voorzitter van den raad van toezicht, hetwelk rapport de bank van Tongeren afschilderde als eene goudmijn die het fortuin verzekerde van al degene die er wilden hunnen spaarpot instorten. Drie maanden na de schitterende beloften van M. Defastré, vloog de bank in de lucht, anderhalve millioen schuld achterlatende.

Onder de leden van den bestuursraad der fameuze bank van Tongeren bevond zich ook M. Delexhy, het ambros van Velm, die het oogverblindend rapport van M. Defastré teekende.

De eenvoudige menschen liepen zich de beenen van het lijf af om hunne penningen naar de bank van Tongeren te brengen. Wie zou daargeen vast betrouwen in gehad hebben? M. Defastré en M. Delexhy, twee steunpilaren van de tongersche liberalerij, stelden de goede burgers gerust over alles wat kon voorvallen. Maar gauw acties van de bank gekocht, 't is een goudmijn!

Het was geen drie maanden na het rapport van M. Defastré of het ding lag het onderste boven, de bankier was verdwenen en de onnoozele actionarissen staken tot over de ooren in de bankroet. Tot heden hebben MM. Defastré en Delexhy er nog niet aan gedacht om aan de misleide actionarissen der Bank van Tongeren hunne oordjes terug te geven. De bestuurders der banken Langrand hebben anders gehandeld. Ofschoon zij de eerste en de grootste slachtoffers geweest zijn van den uitslag dezer banken, hebben zij om zoo te zeggen hun gansch fortuin ten beste gegeven om de schade te vergoeden, waaraan zij nogtans niet de schuld geweest waren.

En dat belet niet dat de liberalen hard durven schreeuwen tegen de katholieke bestuurders der societeiten Langrand. 't is om te lachen!

De bank van Tongeren is de eenige kreupel onderneming niet die de liberalerij op den

kraag heeft. Er was eene andere liberale compagnie die den boer behendig de oordjes afgeraapt heeft en die ook vergeten heeft de arme lieden hunnen schade te vergoeden. Dat was de compagnie Pauwels bijgenaamd de compagnie van het materiëel der spoorwegen. Deze compagnie is in failliet geraakt gelijk eene der banken Langrand, met dit verschil dat de bank Pauwels slechts 19 per honderd aan de obligatiedragers gelaten heeft, terwijl de societeiten Langrand deze vereffenen *aan pari of aan 70 ten honderd*.

Ziehier wat wij desaan gaande lezen in het *Vaderland*:

« In de rapporten van het vereffenings-komitee en van de curators der bankroet Pauwels, bestatigt men :

» 1° Dat de bestuurders der compagnie de vijf bilans dezer societeit zoolaniger wijze hebben opgemaakt, dat ze als verkregen winsten opgaven sommen welke *klauwblijkelijk* dit niet waren; dat zij in den bilan van 1865 merkelijke *doch geveinsde* winsten aansloepen, 't is te zeggen, winsten die niet bestonden noch konden bestaan;

» 2° Dat ze die bilans opgemaakt hebben toen ze niet meer konden twijfelen aan den slechten toestand der compagnie;

» 3° Dat het wetens en willens is dat de bovengemelde bestuurders deze bilans hebben opgemaakt, en dat zelfs, om het publiek in dwaling te brengen, zij hunne bewerkingen anders hebben aangestipt dan zij 't inderdaad waren;

» 4° Dat het des te gemakkelijker was om het publiek in dwaling te brengen, dewijl de bestuurders der *Compagnie-Pauwels* zijn volle betrouwen genoten.

» 5° Dat de handelwijze der bestuurders voor doelwit en voor uitwerksel heeft gehad: a) van winsten te verdeelen, die valscheilijk aangeduid waren als bekomen zijnde; b) van de actionarissen bedrieglijk in slaap te wiagen, met hun tot 't einde toe geveinsde dividenden uit te deelen.

» 't Zijn dezelfde bezwaren, ingebracht door de curators van het failliet-Pauwels, als die welke gegeven werden door de curators van het failliet-Langrand; de beschuldigingen zijn inderdaad dezelfde.

» De curators van het failliet Pauwels hebben nu vele jaren geleden, aangekondigd dat ze tegen de bestuurders een proces zouden inspannen om te verantwoordelijk te doen verklaren. Is dit proces ingespannen en hebben de bestuurders eene duit geschonken om de

zou Raoul met walging dien ootterenden titel hebben geweigerd, maar ten gevolge der ontroering had hij gedronken, en de wijn had op zijn geschokt gestel zijnen invloed niet gemist. Hij nam zonder zijn gelaat te vertrekken dit bewijs van bewondering aan en ontving zonder tegenzin den afgrijselijken bijnam, dien men hem onder het klinken der glazen gaf. Men noemde hem *Tue-Tout*.

Van toen af aan was *Tue-Tout* het opperhoofd en de meester, een hard en streng meester. Er bleef hem van zijnen ouden staat slechts een onbestemd gevoel over; de verachting des doods of liever des levens. De herinnering aan hetgeen hij was geweest en wat hij nu was, stelde tusschen zijn verleden en het tegenwoordige eene zoo groote en diepe kloof, dat hij zich voor de wereld als dood beschouwde. Heden of morgen te vallen onder een kogel of een dolk, te sterven door het zwaard der gerechtigheid of het mes zijner oproerige makkers, was hem geheel onverschillig.

In deze overschilligheid lag juist zijne meerderheid: zij gaf hem koelbloedigheid en barheid in het bevelen, stoumoedigheid en zorgeloosheid in het gevaar en minachtende bedaardheid bij bedreigingen, want de beide was niets minder dan gedwee, zij geboorzaamde sidderende. Dat soort van menschen, beoedeld door misdaden, slechts ruwe en wreede begeerten kennende, had zich een opperhoofd gekozen, omdat zij de noodzakelijkheid van een bestuur gevoelden. Men volgde hem blindelings op de tochten, maar als er een buit verdeeld of een afzonderlijk bevel uitgevoerd moest worden, begon de tegenstand. *Tue-Tout* zegpraalde daarover door de meerderheid van eene verstandige, hoewel bedorvene natuur over onwetende mannen, vooral door zijne koele vastberadenheid. Als deze mannen, tot de ledigheid gedoomd zijnde, zich aan wijn en spel overgaven, hadden er menigvuldige twisten plaats, en iedere twist werd door het mes

vereffening te bevoordeelen? In 't geheel niet.

» De bestuurders der societeiten Langrand hebben met de curators eene overeenkomst gesloten en *het grootste deel hunner fortuin afgestaan, ten voordeele van de vereffening der societeiten*; ZIJ HEBBEN MEER DAN 5 MILLIOEN FRANKS GESTORT.

» Een eerste rechterlijk onderzoek heeft opzichtsens de societeiten-Langrand plaats gehad en er is opgevolgd een arrest, verklarende dat er geene reden bestonden om te vervolgen; een tweede onderzoek (eene zaak bijna ongehoord in de rechterlijke jaarboeken,) is begonnen en wordt sedert twee jaren voortgezet, zonder dat men een enkelen betichte gevonden heeft.

» Sedert nog veel langer wordt er een rechterlijk onderzoek gedaan nopens het failliet Pauwels; het wordt stilzwijgend en met kalme voortgezet, zonder uitwendige drukking, zonder redetwist in de Kamer, zonder oproer in de straat; niemand spreekt ervan of houdt er zich mee bezig.

» De bestuurders der *Compagnie-Pauwels* waren: MM. E. Brugmann, bankier; Bischoffsheim, senator en bankier; K. De Brouckere, oud-burgemeester van Brussel en bestuurder der bank van België; Pirmez, bestuurder der zelfde bank; Emérieux, voorzitter van de *Union du Crédit*; luitenant-generaal baron Goethals, oud-minister van oorlog; Van Hoorbeke, oud minister van openbare werken, enz.

» Aanziet de *Echo du Parlement* deze mannen als achtbaar of als oneerlijk? Waarom schreeuwde hij tegen de bestuurders der societeiten Langrand en niet tegen die der societeit-Pauwels? Wij herhalen het, de beschuldigingen, de bezwaren zijn dezelfde; waarom alsdan verschillig handelen?

» De *Echo* heeft op die vragen niets geantwoord, omdat hij niet kon, omdat hij eene blauwe schelen geloopt had en hij heeft gedacht dat zwijgen onverbeterlijk was. Waarom hiermee niet begonnen? »

De geuzen en de kerkhoven.

De pastoors der verschillende parochiën van Antwerpen hebben een gezamenlijk protest aan den geuzen burgemeester der stad, M. Dewael gericht, tegen het door hem gegeven bevel om eenen vrijdenker op het katholieke gedeelte van het kerkhof te begraven. Daarin zeggen de Eerw. Heeren geestelijken

of den dolk vergezeld. Als het opperhoofd alsdan beproefde tusschenbeide te komen, vereenigde zich somtijds aller woede tegen hem, en hij moest zich tegen allen verdedigen. Maar geen gevaar verschrikte hem en daar hij tot heden niet gewond was, was er omtrent hem eene soort van bijgeloof ontstaan, die van hem een geheimzinnig en onkwetsbaar wezen maakte. Dit erkende gezag, die onbeperkte macht hadden eindelijk den trots van Raoul beginnen te verliezen, als wij nog dien naam kunnen geven aan dien bandiet, die reeds niets menschelijks meerschonen te hebben. Het behaagde hem zeer te bevelen en zijne ijzere hand te doen voelen, hij dreef zelfs de trotscheid zoover dat hij zich somtijds bloedige grillen veroorloofde, als om zijne eigene macht meer te bevestigen en zich zelve van datgene te overtuigen, waarvan hij de overige had overtuigd.

Zoo ontmoetten de bandieten, na zes reizigers te hebben uitgeplunderd, op den weg een armen drommel, die met eene kar met een ezel bespannen reed vol vruchten, die hij in de stad wilde verkoopen. De kar werd geplunderd ondanks het smeeken van den ongelukkigen eigenaar. *Tue-Tout* moedigde zijne mannen aan om hem te bestelen; totdat er slechts enkele appelen in eene mand overbleven. Hij nam die appelen en gaf ze aan den ezel, die dezelve tot groote vreugde der bandieten opat. Vervolgens een zak met geld nemende, welke hij aan de eerste reizigers had ontnomen, wierp hij hem in de mand, zeggende: « Dat is de prijs voor uwe appelen. » En terwijl de man groote oogen opzette, zeide hij:

— Zijt gij niet tevreden?
— O zeker, mijnheer de dief.
— Dief! riep *Tue-Tout* uit, veinzende boos te zijn, en hij baalde zijne pistool uit den gordel.
— Pardon, mijn goede heer, zegde de armen duivel op klagen-toon en zich op de knieën werpende. Gij zijt integendeel de eerlijkste man, dien ik ken. Nooit zou men mij voor mijne

dat de Burgemeester de wet van 25 Prairial jaar XII heeft verkracht, welke in duidelijke woorden zegt (art. 15) dat, in de gemeenten waar verschillende godsdiensten worden beleeden, aan iederen godsdienst eene afzonderlijke plaats voor begrafenissen wordt aangewezen. Met geweld, zegt het protest verder, zonder eenen schijn van voorwendsel, in dat geheiligd midden het overschot brengen van hen die den katholieken godsdienst hebben verloochend, afgezworen en verstooten, dat is het geloof en de godsdienstige gevoelens beleedigen van onze bevolking; dat is de heilige wetten op de christene begrafenissen schenden en aldus inbreuk maken op de vrijheid van godsdienst, welke de Grondwet ter bewaking en ter eerbiediging aan het openbaar gezag heeft toevertrouwd. Ten slotte zeggen de Eerw. Heeren pastoors dat zij ook protest uitbrengen in naam der Kerk wier bedienaars zij zijn; in naam der wet welke geschonden werd; in naam der bevolking van dat Antwerpen, zoo godsdienstig, zoo innig verkleefd aan zijne overleveringen, aan zijne vrije rechten en dat heden zoo diep beleedigd is in zijne gevoelens, door een feit zonder voorgaande.

Een hoofdofficier (kolonel Brialmont) heeft in *la Belgique militaire* een artikel geschreven, getiteld: *ce que vaut la garde civique*, waarin, na de herinrichting van het leger, den verplichten dienst en de wijziging van 't stelsel des landsverdedigings te hebben aangeraden, hij de inrichting der burgerwacht bespreekt en tot het volgende besluit komt:

« 1° Dat, indien de burgerwacht niet bestond, men ze niet zou moeten inrichten;

2° Dat zij, bestaande en moede bestaan uit kracht der Grondwet, er reden is om haar effectief te beperken, en ze enkel in te richten om tot reserve aan de plaatselijke politie te dienen.

» Als krijgsmacht is zij nutteloos, zelfs gevaarlijk.

» Zij kan nooit goed worden:

» Omdat, de Grondwet eischende dat de oversten door de wachten benoemd worden, zij altijd slecht zal gecommandeerd zijn.

» Omdat, de Wetgeving in 1853 erkend hebbende, dat de twaalf jaarlijksche krijgsoeffeningen, door de wet van 1848 vereischt, een te zware last was, zij nooit in den wapenhandel zal onderwezen zijn.

» Omdat de tuchtstraffen nietig en 't gezag

vruchten den prijs hebben betaald, welke gij mij daarvoor hebt gegeven! Ik bedank u duizendmaal, mijnheer de band. . . mijnheer de d., neen, zie, ik weet niet meer wat ik zeg.

— Welnu, zijt gij tevreden of niet?

— O, zeer tevreden, mijn brave heer!

— Zeer goed: nu ik u genoeg heb gedaan, zal ik u wat anders doen.

En den baan van zijne pistool spannende, makte hij op het gelaat van den armen drommel. Op dit gezicht viel deze neer, alsof hij getroffen was.

— De klucht is uitgespeeld, zegde toen *Tue-Tout*, terwijl zijne makkers lachten over den schrik van dien ongelukkige. Nu op weg!

Maar geen van hen hewoog zich van zijne plaats. Zij konden niet begrijpen, dat hun opperhoofd het geld in handen van dien man liet; voor hen ging de klucht zoo ver niet.

— Welnu! zegde *Tue-Tout*, zich omkeerende, hebt gij niet verstaan?

— Pardon, antwoordde een van hen; maar het geld?

— Wij zijn er van verlost; wij zullen spoediger loopen.

— Aha! een oogenblik, zegde een ander, de mand naderende, waarin het geld was geworpen, dat is geen gekschere meer.

— Het behaagt mij, antwoordde *Tue-Tout*, aldus te schertsen.

— Ik houd van zulke kluchten niet, zegde de ander.

— Ik verbied u hernam *Tue-Tout* koeltjes, dit geld aan te raken.

— Dat is te erg, kapitein!

En hij stak de hand in de mand.

— En hoe vindt gij dit? antwoordde *Tue-Tout* glimlachende.

Terzelfder tijd loste hij zijne pistool op den bandiet die ter aarde stortte.

(Wordt vervolgd.)

TUE-TOUT.

VERHAAL UIT DE LIJFSTRAFFELIJKE RECHTSPLEGING.

(VERVOLG.)

VIII.

Het opperhoofd.

Toen Raoul bij zijne makkers kwam, werd hij met toejuichingen ontvangen. De vurigheid of liever de woede, met welke hij had gevocht, had hunne bewondering opgewekt. Men wenschte hem geluk, men omringde hem met vreugdekreten, men noemde hem den held van den dag. Wat hem zelve betreft, toen zijne opgewondenheid was bedaard, gevoelde hij zich beleedigd door die loftuigen, en hij nam die met een in het ooglopenden afkeer aan. Maar zelfs deze koelheid vermeerderde de bewondering en den eerbied. Deze ruwe menschen lieten zich schaamteloos op hunne krachten, hunne stoumoedigheid, den verachtenden blik en de onverschilligheid ziende van hem, die hen allen had overtroffen, vatten zij een hoog denkbeeld van hem op. Zij hadden instinktmatig een gevoel van meerderheid van geest en moed, die hen begon te dwingen. Hun nieuwe makker oefende den invloed uit van die koele, vaste en onverzoeulijke karakters, welke men dikwijls verfoeit, maar altijd vreest.

Men bemoeide zich weinig met de dooden, en gekwetsten. Men telde de overgeblevenen. Drie bandieten waren dood en onder hen het opperhoofd. Men verontruste zich weinig over dit verlies. De woeste mannen zelden zich aan tafel, aten, drooken, schreeuwden, en toen een van hen de gezondheid van Raoul instelde, stonden allen op en kozen hem met algemeene stemmen tot opperhoofd der bende. In een ander oogenblik